

EDINOST
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrtkih in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerne pa ob 7. uri večer. — **Obojno izdanje stane:**
na jeden mesec L. — 20, izven Avstrije L. 140
za tri meseca 2.00 4.40
za pol leta 5. 8.
za vse leto 10. 16.
Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemijo ozir.

Pošamične številke se dobivajo v prodajničnih tobakov v Trstu po 2 av. izven Trsta po 3 av. Sobotno večerno izdanje v Trstu 6 av., izven Trsta 8 av.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Katolicizem in Poljaki.

Nedavno temu je tudi prvi in najgoreči zagovornik katoliških koristi med Slovenci izrekel trpko besedo o voditeljih naroda poljskega, sosebno še o poljskem plemstvu, o tisti glasoviti „šlahti“. „Slovenec“ je očital poljskim plemičem, da kažejo pre malo ljubezni in skrbi za deželo in za blagostanje nižih slojev. Mi smo zadovoljstvom vzeli ad notam dotične izjave glasila naše kranjske duhovščine. Vendar pa moramo pridodati, da s tem že ni izcrpljena sodba, oziroma obsodba prvakov naroda poljskega. Politika šlahte ni le pogubna za gmotno blagostanje v deželi galiski, ampak je pogubna za vse avstrijsko slovansko. Pogubna pa je, ker je prišla do velikega vpliva tudi med jednim delom oškodovanec samih — avstrijskih Slovanov, zlasti med onim delom, kojemu je poverjena skrb za negovanje verskega, katoliškega čuta. A kako je mogel poljski vpliv postati toli poguben, oziroma, kakšo je mogel priti do tolike veljave tudi med Napoljaki? Naše mnenje je, da zato, ker je politika poljske šlahte ne iskrena, ne odkrisrena, ker nikdar ni kazala svetu svojih pravih ciljev, zbor česar tudi politički svet prav ne pozna prave pravni poljske politike. Morda nikjer drugje se stanovski interesi ne skrivajo toli lokovo za versko stvar, kakor ravno v Poljakih; nikjer se verska stvar tako ne zlorablja v prilog stanovski sebičnosti.

To zlorabljenje je jeden glavnih virov vsej mizeriji avstrijskih Slovanov.

Ako je že „Slovenec“ očital Poljakom, da imajo med njimi plemiči preveliko vpliva in pre malo ljubezni do naroda, menda se tudi nam ne bode štelo v zlo, ako navedemo tu nekoliko misli iz „Slovenskega Svetja“ o politiki poljske šlahte, in sicer v ta namen, da bi se tudi med nami vendarenkratjeli bistriti pojmi o bistvu poljske politike, v kolikor ista skriva svoje cilje za — hrbet vere.

* * *

Papež Leon XIII. je poslednje dni izjavil, da je opetovan opominjal Poljake, naj bi ločili vero od politike, ker je glede na njih sedanjem usodo to neizogibno potrebno. Morda ni bilo še papeža, ki bi imel toliko poguma, Poljakom povedati resnico tudi glede na njih politikovanje. Snel jim je autoritativno z obraza kranko. Zadel pa je tudi vse tiste, ki verujejo, ali iz svojih posebnih interesov hočejo verovati, kakor da bi se Poljaki stalno in izključno borili za vero, za katoličanstvo.

Katolička hierarhija vsega sveta že stoletja razglaša, da Poljaki so katoličani par excellence, in da vsa njih stremljenja ne merijo na drugo, kakor na razširjenje katoličke vere. Ne v Evropi, ne v Ameriki ne zase-

diš katoliških glasil, ki bi ne hvalila poljskih del in bojev s stališča rimskega katolicizma. V tem se slovanski katoliki čisto nič ne razločujejo od katoliških vernikov drugih narodov. Razlika v zapadni Evropi je le ta, da je tu nekaj agresivnih narodov, ki imajo posebne dobičke pred očmi, ko trdijo, da Poljaki so nedolžni politiki, in da to, kar storé, vrši se izključno v katoliškem interesu.

Poljski katolicizem je tesno združen s politiko poljskega, nenasljivega in nepoboljšljivega plemstva. Poljske množice so bile do današnjega dne v takih materialnih, duhovnih in duševnih sponah, da so bile nesposobne, zaslediti namere svojih plemenskih tlačiteljev. Ti so za političke svoje namere, bolje rečeno, nakane, že pred vekovi iskali povodov, kakši bi se vrgli na rusko zemljo. Vera jim ni mogla pomagati, dokler so imeli Poljaki isti grško-vstočni obred, kakor Rusi in slovanski narodi v obči. Še le ko se je cirilometodijska cerkev uničila tudi med poljskimi množicami, mogli so vodniki poljskih tlačanov zasaditi verski antagonizem med Poljaki in Rusi.

Omenivši, da so v prejšnjih vekih tudi jezuiti podpirali politiko poljskih plemičev, trdi „Slov. svet“, da se je to godilo zgolj iz tega vzroka, ker niso umeli notranjih povodov poljskega plemstva, hrepenečega po izključenem gospodarstvu. In žal, da se katoliški krogi še danes v takih zmotah. To škodi katoličanstvu v nepreračunljivih merah, ker bi imeli pravoslavni Rusi vse drugačno, ugodnišče menenje o katolicizmu, nego je, žal, imajo sedaj, ko sodijo katoliško stvar po poljski politiki. Sedanji papež Leon XIII. je prosvitljen duh in skuša popravljati, kar je zakrivila kratkovidnost v prošlosti. Biskup Strossmayer je istih nazorov; tudi on poskuša iztrebiti predsedke in zapreke, ki jih je prošlost in sedanost nakopičila protizjedinjenju rimske in pravoslavne cerkve, sosebno med Slovani. Strossmayer je sam dovolj skusil, kaka je tista politika, ki se kaže, kakor da bi pospeševala tudi katoliško vero, v tem ko dela največje zapreke, da bi se katoličanstvo pospeševalo na starih, sedaj izpodkopanih podstavah, torej s cirilometodijsko cerkvijo, tudi med zapadnimi Slovani.

Zakaj nadalje opominja papež Leon XIII. zopet in zopet ravno Poljake, da naj ločijo vero od politike? Zato ker vidi, da politika poljskega plemstva ni katolička, temveč v obči jako posvetna, oddaljena od vsakaterega pospeševanja katoličanstva. Leon XIII. vidi, da Poljaki so največje zapreka razširjenju katolicizma, ker ostalim Slovanom izpodkopujejo vero v rimskega papeža, da bi mogel on ščititi s katolicizmom tudi narodnost slovanskih narodov.

Papež Leon XIII. pri vsej autoriteti, ki jo je pridobil v vseh delih sveta, je onemogočil nasproti politiki poljskega plemstva; on

tej politiki sam ne veruje, da bi pospeševala katoličanstvo, pač pa je preverjen, da se nad katolicizmom poljskih politikov izpodlikajo drugi Slovani. Poslednji, kolikor so pravoslavni, sodijo, da bi se jim slabo godilo v uniji z Rimom, kakor se izpodkopuje sedaj unijatska cerkev, kolikor je pod gospodarsvom poljskega plemstva.

Poljski katolicizem oslablja avtoritetno in vpliv katoličke cerkve zlasti pri pravoslavnih Slovanih in potem Slovanih v obči. Zato dela poljska politika sosebno prosvetljenemu Leonu XIII. toliko skrbi; zato on opominja Poljake, njih plemstvo in hierarhijo, naj bi razločevali vero od politike. On jim s tem ne nasovetuje, da bi se odrekli politiki: on jih le svari, da bi vere ne rabili več kot propagandistinjo izključno posvetnih političkih namen in ciljev. Leon XIII. naznanja z opominom do Poljakov, da je še drugih sredstev, s katerimi dohaja politika k svojim ciljem, vero kot sredstvo za posvetne namene naj bi pa opustili poljski plemiči, ki se identificirajo s Poljaštvom. Ti zlati nauki glavarja cerkev katoličke bi se utegnili koristno uporabiti tudi — na Kranjskem.

Leon XIII., ki vči, da je politika v vseh krščanskih dobah posluževala se vere za svoje posvetne namene, opominja pa dandas najbolj Poljake, naj bi ločili vero od politike radi tega, ker ni naroda, ki bi vero za političke namere rabil in zlorabil v tolki meri, kakor poljsko plemstvo. To vidimo najbolje v današnji Galiciji, kjer jemljejo z njezini pretvezami unijatskim Rusom znak za znakom pri njih cirilometodijskem obredu. Namena poljske politike v Galiciji in sedaj tudi v Bukovini deluje na to, da bi unijati sprejeli rimske obrede in s tem asimilovali se s Poljaki. Katolička cerkev ne more s poljacement unijatskih Rusov pridobiti čisto nič, ker katolička cerkev je sama zadovoljna z unijati kot takimi, in je sama tekom vekov nagašala, da je zaščitnica podobnih obredov in tradicionalnih svojstev v cerkvi, in Leon XIII. še posebe naglaša, da naj se hrani cerkvena avtonomija z obrednimi posebnostimi. A tudi ko bi rimske katolicizem pridobil kaj pri preobračanju unijatov v katoličke rimske obrede, izgubi pa toliko več v moralnem pogledu pri pravoslavnih vernikih, do kateri ne sezna moč in sila poljske politike.

Zapadnim državam, ki razširjajo zapadno

kulturo proti vstopu, ugaja politika poljskega plemstva, in iste države same bi najraje pridobile takih pomočkov, kakoršni so poljski plemiči, tudi proti evropskemu jugovstoku. Katoličanstvo se na zapadu danes rabi kot obči političko sredstvo proti pravoslavju; kaže se, kakor da bi hoteli Evropo razdeliti, z vključenjem protestantizma in katolicizma, v jeden del, in s pravoslavjem v drugi del, in poljska politika bi bila zadovoljna za se in za drugo zapadništvo, ko bi vsa Evropa

Oglas se računa po tarifu v petitu; za naslove z dolobimi črkami se plačuje prostor, kolikor obseg navadnih vrat. Cenljiva, osmrtnica in javne zvezdale, domači oglasi itd. se računa po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: glica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprajmajo. Rokopisi ne se vredajo.

Naročnina, reklamacije in oglase sprejema **upravitelj ulica Molino** picolo hit. 3, II. nadst. Odprete reklamacije so prosti postnici.

Edinosti je moč.

Političke vesti.

V Trstu, dne 21. oktobra 1895.

Visoka gosta v narodopisni razstavi.
Dne 19. t. m. popoldne obiskala sta nj. ces. in kr. Visokosti nadvojvodi Karol Ljudevit in Ferdinand československo narodopisno razstavo v Pragi. Ljudstvo je pozdravljalo visoka gosta navdušenimi klici. Nadvojvoda mudila sta se tri ure v razstavi. Pri odhodu se je nadvojvoda Karol Ljudevit izjavil zelo laskavo o razstavi, izjavivši, da je s to razstavo vstvarjeno velikansko, kako zanimivo delo ter da ne pozabi nikdar globokega utisa, katerega je napravila na najčeskoslovensko narodopisna razstava.

V zadoščenje nam je. Pod naslovom „Zabranja“ pišejo rovinjskemu listu „Alba“: Deželnemu odboru istrskemu došel je potom ministerstva važen Najviši sklep, ki slove približno tako-le:

„Cesarje izrazil Najvišo voljo, da nismeti izvršiti sklep o deželnega zborna istrskega od dne 14. januarja 1895. glede poslovnega jezika, s kojim sklepm je dodal deželni zbor dva odstavka §. 13. poslovnega reda; ta sklep je neveljavven v kolikor nalaga členom deželnega zborna omejitve glede stavljanja predlogov in interpelacij, kajti ni bil vsprejet potom zakona, kojega bi bilo ustavnim potom predložiti Najvišemu potrijenu“.

Ako je ta vest resnična — in mora biti resnična, sicer bi je gotovo ne bil prijavil rovinjski list — potem smemo trditi ponosno, da je z Najvišo strani potrjeno naše menenje o gori omenjenem sklepu deželnega zborna istrskega — s kojim sklepm so hoteli gočoda izbaciti iz zbornice hrvatskoslovenski jezik in s tem potepati v tla ustanove pravice istrskih Slovanov — in o resoluciji, vsprejeti na zadnjem shodu italijanskega političnega društva v Poreču, s koto so poziv-

družina ji je rekala „milostljiva gospa“ — kajki ji je Zemecki oblubil.

A Zemecki? On je že v tistem času, ko je bila njega ranjca žena še živa, pojavil gospodske navade; smatral se za nekaj višega, kakor so vsi Tonžetinci skupaj, toda pokojna žena bila je razumna gospodinja. Naj je delal to ali ono, ona je molčala, ostala dosledna in Zemecki, videči, da žena nikakor ne smatra njega svojim uzorom, je zasukal stvar: jel se je on ravnati po njej vzgledu in bil je vrl gospodar. Ali Klarica? — Otrok! Misliha je: kar on dela, to je že najbolje; vedno se je bala, da bi ga razzalila, in v svoji nespati odočivala njegovo očabnost. Odobravana očabnost pak poseza dalje, ter vleče za seboj vse, kar je človeku najljubšega, najsvetjega: ženo, srečo, zadovoljnost.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Klarica iz farovža.

19

(Dalje).

„Kaj, Zemecki propada?“

„Dá in kako!“

„Tako veliko posestvo!“

„Na to, kar on troši, bilo bi potrebno deset takošnih posestev.“

„Stayba kakor grad!“

„Ali kakor stari grad. Kamor je pozimi burja prevrgla vrata, tam tudi lež; kolikor skodelj je veter odtrgal, skozi toliko spranj teče voda za strop.“

„Kaj pak ti škednji!“

„Niti miš bi se v njih ne preživila.“

„Ta krasen plot okolo vrta pod okni.“

„Celo zimo so ž njim kurili.“

„A teh krav in ovac kakor na dvoru!“

„Sedaj baš tako kakor pri revnem kajzarju.“

„Vsak kupec šel je najpoprej k Zemeckemu!“

„In tako zalo ženo je dobil!“

„Da bo imel kaj položiti v rakev.“

„Klarico?“

„Kakó pak! — mar mislite, da je ona brez nezgod?“

„Človek bi mislil, Bog vé česa še doživi takšna kmetical!“

„Na dve vrsti bi se dali zapisati vsi blagi trenutki njenega zakonskega življenja.“

„Mi smo rekali, da bi bilo bolje, da bi ubogala svoje srce in ne tuji napuh.“

„Vedel je to vsakdo, kako izpade, ali kdó bi se drznil to glasno izpovedati. Ako bi bila to ubožica, pa bi se ji že zamoglo povedati nekaj do duše; toda pojašnjevati

Ijali italijansko deželnozbornsko večino, naj brezobzirno izvede oni sklep, ki znači plusk v obraz ne le istrškim Slovanom, ampak tudi — avstrijski ustavi.

Mi smo rekli pred par dnevi v svojem uvodnem članku, da poreška resolucija pozivlja naravnost na upor proti zakonom, a danes čitamo v navedeni najviši volji da sklepa deželnega zbora istrskega glede izključenja hrvatsko-slovenskega jezika iz zbornice ni smeti izvršiti, ker ni v soglasju z obstoječo ustawo!!

Otroško hvaležnostjo beležimo tudi to izjavo z Najvišega mesta, opominjajočo nas z nova, od kod je Slovanom avstrijskim zaupljivo pričakovati — pravice. Kvišku srca torej, kajti Oni, ki se je ravnokar pokazal toli skrbnega varuh avstrijske ustave, te podlage političke svobode in jednakopravnosti avstrijskih narodov, je tudi — naš varuh!

Mimogredě budi še povедano, da smo jake radovedni, da-lj je imelo tudi ministerstvo Badenijevo kaj zasluge na tej prevažni izjavi.

Se jih srbi! Kar posebno izdanje „Goriškega Vestnika“ je moralo zagledati beli dan v ta namen, da more slovenski svet čitati nastopno „goriško-zdravo-radikalno blagovestje“:

Nikdar bi se ne bili mislili, da budem delali z našim listom, ki izhaja dvakrat na mesec toliko preglavice tržaškemu dnevniku, ki se zove „Edinost“. Na poziv tega lista, smo primorani izdati posebno izdajo lista. Tu niso razmene, ki naravnem potom zahtevajo našo malenkost se v javnem mnenu opraviti za naše delovanje, ali pa opraviti se za morebitne prestopke. Tudi ne gre tu za „Edinost“ ali za njene gmotne ali duševne koristi, ampak gledé politike, ki se vsiluje po ovinkih za to, da ohrani svojo sedaj več kot nikdar omahljivo hegemonijo, za osebo, ki je postala prava izdajica naroda pri Budimpeštanskih delegacijah. Tedaj samo dve leti sta minuli, odkar je naš bud sovražnik pričel nas potiskati v blato radi bistvenega obstanka, radi prevzetnosti in časiborstva.

Kdo je ta oseba, Vam je dragi naročniki dobro znano, in smo več kot skromni, ako nič drugače ne želimo, kakor da Vam je korist, naša narodna bodočnost. Kje so one lepe obljube tega moža, poplavale . . . v valovih trozvez, katera nas Slovane bridko pritska na zid, mesto da bi se duševno in gmotno razvijali. Spinč je mož druge vrste nego oni, ki nam prouzroča sedaj toli bridkih narodnih solz!

Ta izvanredna številka „Vestnika“, je žrtev bridkega narodnega boja v Gorici.

Natisnili smo vse to doslovno, v prvič zato, da bode mogel svet občudovati to kravovo ironijo na pravilni slovenski zlog in da izvedo dopisniki slovenskih listov, kako se pisati — ne smi! V drugo pa moramo dati nekoliko odgovora, v kolikor smo sploh mogli razumeti to — kolobocijo!

Konstatujemo, da „zdrave“ politike goriske tako pečejo pod nogami tia zadnjih deželnozbornskih volitev, da kar čuti nočejo več o tem, ampak so se v stiski in zadregi zatekli v delegacije, ki so se vršile pred par leti. Zato pa so nam popolnoma ostali dolžni odgovora na vprašanje: „Za katero stranko so pri zadnjih deželnozbornskih volitvah agitovali aktivni c. kr. politički uradniki?“ — Kakor nam tudi niso pojasnili, katera stranka je pred par dnevi v Sežani glasovala za moža, ki se je izjavil na javnem shodu, da sovraži Slovence?! Mar bode ta mož glasoval in delal proti trozvez?

Mož, ki je pred dvemi leti v delegacijah zagrešil taktičko pogreško — drugačega hujšega si niti ne moremo misliti pri njegovem poznanem poštenju — je bil, mi se ni malo ne bojimo povedati tega, doktor Anton Gregorčič. Mi smo takrat povedali g. poslancu svoje mnenje in mu je povemo istotako odkrito tudi v bodoče, kadarkoli se ne budem strinjali z njegovimi nazori.

Ali sveto jezo moramo se upreti početju, s kojim hočejo nekateri proglašiti Izdajico moža, ki si je nbral nevenljivih zaslug za goriske Slovence v gmotnem in duševnem pogledu, kakoršnih si ni pridobil nikdo še pred njim! In nikar naj se goriškovestniški — bodimo milostni v izražanju —

čudaki ne dičijo s ptujim perjem, kar se do-staje sodbe o škodljivosti trozveze in o potrebeni značajnosti, kajti kolikor mi poznamo gg. Spinčiča in Podgornika, — in poznamo ju dobro — smo uverjeni, da bi ona sama rudečco srama in jeze v obrazu protestovala proti temu, da se jima hočejo obešati na frak ljudje, ki sklepajo zveze z našimi narodnimi nasprotniki in podpiratelji — trozveze! — protestovala bi, ako bi sploh smatrala za vredno, zavračati prednosti ljudij, od katerih ju ločijo — prepadi v nazorih o politički in narodni značajnosti. In če gospodje ne vedo, jim povemo mi, da je tudi g. dr. Major razsrijeno protestoval, ko se je nedavno tudi tega moža ime zlorabilo v „Goriškem Vestniku“. Ne gospoda, takim orojem si ne nabrete lavorik.

Slednjič budi povedano „Goriškemu Vestniku“, da nam njegove „bridke narodne solze“ ne sezajo ni najmanje do sreca, gg. Spinčič in Podgorniku pa — še manje!

Sicer pa nam je res žal, da se je „G. V.“ radi nas vrgel v stroške „posebnega izdanja“, kajti bilo je res škoda časa ih denaria.

Važna avdijencija. Iz Rima javljajo, da se je tam razširil glas, da sv. Oče vsprejme v avdijenciji velikega kneza Konstantina in njegovo soprog. Tej avdijenciji pripisujejo veliko važnost gledé na združenje vstočne cerkve s katoličko in pa z ozirom na armensko vprašanje.

Izjemno stanje v Pragi je odpravljeno. Sleheni prijatelji političke svobode pozdravi gotovo zadovoljstvom ta prvi znameniti čin Badenijeve vlade. Nikakor pa ne bi mogli pritrdiriti onim, ki hoté videti v tem činu kako posebno koncesijo národu českemu. Koncesija že zato ni, ker je uverjen ves svet, da proglašanje izjemnega stanja je bila velika — pogreška. In gotovo se varajo oni, ki se morda nadejajo, da bode ta čin izdatno uplival na taktiko zastopnikov naroda českega. Res je sicer, da si želé ti možje blažnih odnošajev med seboj in državno oblastjo, ali takim odnošajem morajo odpreti vrata jasni, nedvomni dokazi o resni volji za izvajanje brezpogojne jednakopravnosti vseh narodov.

50 letnica — smrtne obsodbe. Burnega leta 1848. bilo je v Avstriji obsojenih na smrt mnogo vročekrvnih mladeničev, ki so se borili za idejalno svobodo, toda lepo število obsojenih pobeglo je v inozemstvo, kadar so se povrnili v svojo domovino še le tedaj, ko je naš premil. cesar in kralj pomilostil vse te političke zločince. Drugi časi, drugi nazori; razni izmed teh na smrt obsojenih „zločincev“ žive še dandanes, nekateri celo v visokih državnih službah kot obče člani možje. Baš tako je z „obsojenimi“ izza ustaje leta 1845. Jeden izmed teh „obsojenih“ je dandanašnji poljski prvak dr. Fran Smolka, kateri doživi letos dne 5. novembra petindvajsetletnico svoje obsodbe na smrt, ker se je bil dejansko udeležil ustaje 1845. leta. V Lvovu osnovali so poseben odbor, kateri deluje v to, da bi se ta dan slovensko praznoval po vsej Galiciji. — Čudni občutki morajo sprejhati moža, ki slavi tako redko petindvajsetletnico.

Različne vesti.

Imenovanje. C. kr. namestnik v Trstu imenoval je občinskega zdravnika v Ajdovščini, dra. Huga Finka začasnim ces. kr. okrajnim zdravnikom v političkem okraju Tolminskem.

Kakó se je gospod Spadoni pokazal italianoissima? Pod tem naslovom nam pišejo iz nemških krogov in mi prevajamo:

Dne 20. septembra, katerega dne so se delile spominske medalje različnim častivrednim gospodom, ki so hoteli postati zaslužni za domovino, čitali smo v „Piccolu“, da je g. dr. Spadoni, razdaljen po vskliku „Abasso l’Italia“, dal zapreti onega, ki je zagrešil ta vsklik. Tu pa treba naglasiti, da klic „abasso l’Italia“ je mogel veljati le onim, ki sanjajo o neki „Trieste italianoissima“. To mora biti jasno vsakomur. Ako se torej vprašamo, kje je domovina dra. Spadonija, moramo odgovoriti, logično sklepajoči iz povedanega, da — Italija. Takih mož ne potrebujemo mi Avstriji; ampak potrebujemo mož, kateri so ponosni, da imajo svojo domovino in svojega cesarja. Najmanje pa potrebujemo mož, ki prihajajo od onkraj morja, da žive med nami, a hočejo biti italianoissimi.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Gredi se je nabrao v veseli družbi v zadružni krčmi v Rojanu 6 kron 2 stot.

Toimenska podružnica sv. Cirila in Metoda vrlo napreduje; vsed preobilo napolnjene blagajne se letos ni še pobirala letnina. Tako nam vsaj pišejo iz Tolmina; ali če je to tudi res, seveda ne vemo.

Krajinom šolskim svetom v Istri naznana „Goriška tiskarna“ A. Gabršček v Gorici, da ima v zalogi vse tiskalice (hrvatske in italijanske), zapovedane po deželnem zakonu z dnem 31. julija 1895., št. 18. deželnega zakonika izdanega te dni. Obrazci so tiskani došli od merodajne strani iz Istre. Teh tiskanic danes nima še nijedna tiskarna. — Ista tiskarna ima sploh vseh 20 šolskih tiskanic v hrv. in ital. jeziku. Načrila se izvrše obratom pošte.

Kranjsko-primorsko-dalmatinsko društvo poštarjev in odpraviteljev bode imelo svoj letošnji občni zbor dne 22. t. m. v Kamniku.

„Eviva l’Italia!“ — in pa ulica Tigor.

Predvčerajšnjem spremljali so policijski organi težaka Jurija Buranella iz Rovinja proti parniku, ki naj bi odpeljal Jurija v domovino, kajti vrli težak si je prislužil pri tukajšnji c. kr. policiji — izgon. Buranelli pa ni kar nič dišalo, da bi se moral neprostovoljno vrniti v milo svoje rojstno mesto. Izjavil je sv. omenju „častnemu spremstvu“ kar naravnost, da ne mara v Rovinj po nobeni ceni. Ker pa je videl, da mu ta njegova izjava ne pomore prav nič, poskusil je izvršiti svoj namen na drug, prav premeten način. Na obrežju pričel je namreč kričati, kolikor je imel sape: „Eviva l’Italia!“ To je pomagalo in stražarji so uredno prijeli prefrignega upornika, toda ne, da ga popeljejo na parnik, ampak — v ulico Tigor pod ključ. Buranello ostane torej se nekaj časa v Trstu, — a kaj si potem izmisli, da se obvaruje groznegra mu Rovinja, to bode tuhtal bržkone v zaporni.

Iz Kanala nam pišejo: Nedejali smo se, da novoizvoljeni občinski zastop očisti prah marsikje. Mogoče, da ima dobro voljo ali po-kazal je ni še, kjer bi bilo to najbolj potrebno. Poglejmo poštni urad. Ta nima menda druzega pečata nego italijanski „Canale“, ali pa noče rabiti dvojezičnega. Prašamo: ali je to v ponos Kanalskemu trgu, rojstnemu kraju skladatelja Kocjančiča? Ali ne bi bilo u-nestno, da bi se dal napraviti pečat z napisom „Kanal ob Soči“.

Za sedaj naj zadostuje; v drugič pogledamo še v kak zaprašen kotiček.

Ved kanalcer.

Mednarodni lopovi. Dolgo časa ni došla v javnost nikoršna vest o preiskavi, ki se vrši v Budimpešti proti mednarodnim lopovom Papacosti, Staliju, Affendakis, Ristiću in tovarišem. Sedaj javljajo iz Budimpešte, da je preiskava končana in da preiskovalni sodnik izroči te dni obširne spise državnemu pravništvu. Umetno je, da ta preiskava ni bila lahko delo, kajti prebrisani tatovi ovirali so jo kolikor so le mogli, razven tega pa so ulomili in kradli poraznih mestih in je bilo potrebno iskati gradiva, da se jim dokaže krvnja o posamčnih „podvzetjih“. Član te nevarne družbe Ristić je tudi na sumu, da je pred leti v Dolnji Tuzli umoril dve osebi. Tamošnje oblasti pa niso še pripisale v Budimpešto onih spisov iz preiskave, ki se dostajajo tega Ristićevega ludodelstva. — Oni členi te slavnih družb, kateri so pokazali svojo spremnost v Avstriji, izpraznivši razne blagajne, preselijo se takoj po sklepu obtožbe — početkom prihodnjega meseca — pod varstvom bajonetov na Dunaj, kjer bodo čakali v zapori deželnega sodišča, da pridejo pred porotnike zaradi tatvin, ki so jih izvršili v Avstriji. Dunajsko državno pravdništvo pa še ni zaključilo dotedne preiskave.

Lep red na ogerskih pošta! Nedavno izginilo je v Belegradu iz ogerske poštnje ambulance pismo, v katerem je bilo 20.000 frankov. Zaprl so takrat predstojnika Belgrajskoga železniškega poštnega urada Jakoba Vitoševića, kajti on je bil na sumu, da si je prisvojil dragoceno pismo. Vitošević prišel je pred sodišče, razprava proti njemu bila je te dni. Prisostvoval je zastopnik oškodovanega kralja, ogerskega poštnega urada. Sodišče je obtoženca rešilo obtožbe, ker je spoznalo, da ni dovoljno dokazano, da-lj je ogerska pošta res izročila dotedno pismo srbski pošti, ali ne. — Iz te razsodbe more se sklepati

kakšen „uzorni“ red more vladati na kralj. ogerskih pošta!

Poškušen samomer, Minolo soboto vstopil je 241. Fran P., stanujoči v ulici Montorsino hšt. 10. v trgovino z orožjem v ulici S. Nicolo hšt. 9 ter se izrazil, da hoče kupiti revolver in nabojev. Trgovec mu je predložil zahtevano na izberi in v tem, ko se je trgovec obrnil, da poda „kupcu“ še drugo orožje, počil je strel in P. se je zgrudil na tla. Utaknil je bil nabolj v revolver in sprožil hitec proti svojemu srcu. Ranjenega so prenesli v vež dočitne hiše, kamor je prihitek zdravnik z zdrav. postaje. Le-ta je dal ranjenega prenesti v bolnišnico. Zdravnik so konstatovali, da je rana sicer nevarna, toda ne smrtna. Virok temu nesrečnemu samomeru je bilo nesrečna ljubezen (pred kakimi 14-dnevni usmrtila se je P.-ova ljubica) in pa dejstvo, da je imel P. v poslednji svoji službi pri upravnosti nekega tukajšnjega lista toliko „neprijetnosti“, da je prišel v dotiko s policijo in sodiščem.

Slovenski Svet prinaša v svoji 40. št. (18. okt.) to le vsebino: Hrvati pa Srbi. — Iz dežele minulih privilegij. — Pesmi. — Dunajsko pismo. — Glediško pismo. — Žensvo. (Pismo „Marice“ in „Pobirki o vzgoji srednješolske mladine“). — Razgled po slovanskem svetu. — Književnost.

Slovenski Svet se naročuje pri g. Fr. Podgorniku, Dunaj, VII., Hofstallstrasse 5. **Koledar.** Danes (22.): Kordula, devica mučenica; Saloma. — Jutri (23.): Janez Kapist, spozn. Etbin, opat. — Mlaj. — Solnce izide ob 6. uri 29 min., zatonci ob 4. 59 min. — Toplotna včeraj: ob 7. uri zjutraj 13.5 stop.inj. ob 2 pop. 19.5 stop. **Loterijske številke izrabljane.** 19. t. m.: Dunaj 1, 3, 43, 65, 29. Gradec 27, 42, 89, 7, 53. Temešvar 12, 50, 41, 13, 23.

Najnovejše vesti.

Prag 20. Nadvojvodi Karol Ludovik in Ferdinand sta si gledala več javnih zavodov, tako muzej in mestno hranilnico. Na večer je bila sijajna soareja pri knezu Lobkovicu.

Budimpešta 20. Danes sta prisegla nova namestnika za Galicijo in Štajersko. Posredoval je ministerski predsednik grof Badeni. Ministra Badeni in Bilinski sta se povrnili na Dunaj.

Budimpešta 21. Magnatska zbornica je vspreljala 108 proti 111 glasom §. 23 zakona o svobodnem izvrševanju vere, uravnavajoči izstop od te ali one vere.

Trgovinske državljave.

Budimpešta. Pionica za jesen 6.55 6.57 Pionica za spomladi 1896 6.85 do 6.87. Ovre za jesen 5.72-4.74 Rž za jesen 6—6.05 Kočna za oktober 5.95 6.— maj-juni 1896 4.52-4.54.

Pionica nova od 78 kil. f. 6.50-6.60 od 79 kil. f. 6.55-6.68. od 80 kil. f. 6.60-6.75 od 81. kil. f. 6.70-6.80. od 82 kil. for 6.55-6.65 od 80. kilom. 5.50-8.5 prosto 6.80-6.90 zraven 6.—6.20.

Pionica Ponudba in površevanje srednje. Prodaja 30000 met. st. 5 nov. dražje Vreme lepo.

Praga. Noratinirani sladkor za november f. 13.55 nova letina 13.40. broz carino.

Praga. Centrifugalni novi, postavljen v Trst in carino vred odpodljatev precej f. 30.50. Con cassé 31.50 — Cetvorni 32.50 —. V glavah (sodih) 32.—. Kartel zaključen za 2 leti.

Havre. Kava Santos goat average oktober 92.— za februar 90.75.